

2 Alb. Denne Døggjorelse er imidlertid ikke meget oplysende; thi den omfatter, som bemærket, kun, hvad der allerede er udtaget eller bevilget til Udtagelse, medens det, som det her interesserer os at faae at vide, er, til hvormeget Fæstejord der er Ret til Udtagelse. Dette kan man komme til en Forestilling om ved at see hen til, hvormange Fæstegaarde der ere solgte siden 1861. Vi see da, at der fra 1861 til Slutningen af 1867 er solgt ialt 2962 Gaarde. Derfra maa nu først drages et lille Antal for de første halvanden Maaned af Aaret 1861, der gik forud for Loven af 19de Februar, og naar man paa denne Maade afrunder Summen til 2,900 Rd., saa antager jeg, at vi dermed have det siden den nævnte Lovs Straffvreden solgte Antal Gaarde. Dernæst maa man huske paa, at der naturligviis er en heel Deel Gaarde, som ere solgte til Andre end Fæsterne, deres Børn osv. Jeg veed ikke, til hvor stor en Andeel jeg kan ansætte disse Gaarde; jeg har ikke engang noget som helst Bestemt, hvortil jeg kan støtte mig, naar jeg vil anstille en Sandsynlighedsberegning, saa at jeg tilstaaer, at det er ganske gisningsviis, naar jeg siger, at der af det hele Antal er solgt til Andre end Fæsterne, deres Børn osv. en Tjerededeel eller 725 Gaarde, hvorved jeg faaer et Antal af 2175 Gaarde tilbage. Naar jeg altsaa kommer til det Resultat, at der er solgt de nævnte 2175 Gaarde med Ret til at udtage en Tjendededeel til fri Raadighed som over Hovedgaardsjord, saa faaer jeg, at der ifølge Loven af 19de Februar 1861 kan udtages omtrent 217 Gaarde. Men det er dernæst heller ikke Alle dem, hvis Gaarde blive udtagne, som ville faae Interesse af nærværende Lov, idet Udtagelse af en Gaard eller af Jord, ikke ved Fæstledighed, men med Brugerens Samtykke, jo ikke kan begrunde noget Forlangende om at faae Laan efter denne Lov. Heller ikke kunne de Udtagelser, som skee derved, at der bliver taget en Deel af en Gaard, men ikke en heel Gaard, faae Indflydelse ved Beregningen efter denne Lov. Der- efter vil igjen en stor Deel afgaae. Naar jeg nu sluttelig tilføier, at af de Familier, hvis

Gaarde ere blevne udtagne, vil der være et ikke ringe Antal, som allerede ere blevne forsørjede eller ikke have nogen Interesse af at begjære saadanne Laan, og jeg drager Alt dette fra noget over to Hundrede Familier, kommer jeg til det Resultat, at der for Diebliffet kun vil være omtrent Hundrede Familier, der ville begjære Laan efter denne Lov. Jeg tilstaaer, at alle Møllensætningerne, hvoraf disse Slutninger gjøres, alene herve paa Gising; jeg har ikke noget Materiale til at kunne foretage en Beregning. Den først Forudsætning, nemlig Salgene, har man; men Alt, hvorigjennem man deraf skal slutte til det Antal Fæstefamilier, som vil begjære Laan, har man kun slutnings- og gisningsviis. Det er altsaa efter en løs Sandsynlighedsberegning, at jeg kommer til det Resultat, at der for Diebliffet kun vil findes Hundrede Familier, som ville begjære Laan efter en Lov som denne. Laanenes Størrelse er nu ansat til høist 3000 Rd., der- efter vil altsaa det geieste Beløb, som Statskassen vil kunne komme til at udsætte i Laan som de her omhandlede, være 300,000 Rd. Det er en Gjenstand, der for Staten ikke har nogen stor Betydning, og naar man tager Hensyn til, at den vil staae aldeles fritret, saa troer jeg ikke, at der fra Statens Side kan være nogen som helst Betænkelighed derved. Fra den Side betragtet antager jeg rolig at kunne anbefale dette Lovforslag til Thinget og til Regjeringen. Jeg vil ogsaa anbefale det i en anden Henseende, idet jeg meget vilde ønske, at en Overveielse heraf muligviis maatte give ærede Medlemmer her i Thinget Anledning til at paavise Midler, hvis saadanne kunne findes, til yderligere og eftertryffelligere at kunne komme saadanne Fæstefamilier til Hjælp. Jeg er, som sagt, ikke skreden til at foreslaae at bevilge en Sum af Statskassen, og jeg har heller ikke turdet gaae til at lægge en Afgift paa de andre Overdragelser til Fordeel for disse Fæstefamilier. Der var altsaa for mig intet andet Middel til at naae min Hensigt end det her foreslaaede. Men hvilket som helst Middel, som kan raade Bod paa den Ulempe, den Gaardhed, der her er tilstede, vil af mig blive modtaget